

Πενήντα Χρόνια Μουσικής Προσφοράς

Μισός αιώνας στη ζωή ενός Ίδρυματος είναι μια σημαντική χρονική περίοδος, που δίνει, πιστεύουμε, το δικαίωμα στο Ίδρυμα να αναμετρήσει και να υπομνήσει την προσφορά του και να γιορτάσει για τα επιτεύγματα του, αν έχει πραγματοποιήσει.

Η επέτειος ενός τέτοιου γεγονότος αποτελεί ένα όρθιο, που δίνει στο Ίδρυμα την ευκαιρία να ζυγίσει και να αξιολογήσει τα βποια επιτεύγματα του παρελθόντος και αναμετρώντας βσα δέν πέτυχε να πραγματοποιήσει, να καθορίση τους νέους στόχους του μέλλοντος.

Είναι μια σκοπιά, απ' όπου μπορεί να ατενισθ από τη μια την τόσο μακρά διαδρομή, που έκανε μέσα από δυσκολίες και εμπόδια, και από την άλλη το μακρό όρθιο που απλώνεται μπροστά του, και αντλώντας δύναμη από την πίστη που φλόγιζε την προηγούμενη πορεία του να συνεχισθ προς νέες κατακτήσεις.

Όταν πρόκειται για ένα Ίδρυμα, βπως το Ωδείο, που οι σκοποί του είναι καθαρά πολιτιστικοί κι' όταν το Ίδρυμα αυτό βρέθηκε σε μια νευραλγική εθνικώς περιοχή, που μόλις είχε απελευθερωθεί από μακραίωνη σκλαβιά όταν αυτό ιδρύθηκε, η προσφορά του και γενικά το έργο του πρέπει να ιδωθούν και από την εθνική πλευρά.

Γιατί ο ρόλος του υπήρξε διπλός, εθνικός και πολιτιστικός. Κι' αν σ' αυτό το ρόλο είχε επιτυχία, διπλή θάνα η χαρά και η περηφάνεια του.

Οι δυσκολίες, που συνήθως παρουσιάζονται στα πρώτα βήματα κάθε οργανισμού, ήταν στην περίπτωση του Ωδείου Θεσσαλονίκης τόσο μεγάλες και ιδιόρρυθμες που είναι αξιοθαύμαστο πώς κατόρθωσε να τις ξεπεράση.

Τό Ώδεΐτο ίδρύθη μέ τό Νόμο 349 τής 5 Νοεμβρίου τοῦ 1914, ἡ λειτουργία του ὅμως ἄρχισε λίγο ἀργότερα.

Τήν ἐποχὴ ἐκεῖνη ἡ Θεσσαλονίκη ἦταν μιᾶ μικρὴ πόλις, ὅπου τό Ἑλληνικό στοιχεῖο μειοψηφοῦσε ἀκόμα. Καμμιά ^{ἔχον} παράδοση μουσική δέν ὑπῆρχε στήν πόλη, πράγμα αὐτονόητο γιά ἓνα τόπο, πού μόλις βγήκε ἀπό τήν μακράωνη Τουρκική σκλαβιά. Ἦταν μιᾶ φτωγὴν ἔμπνευση τοῦ τότε Προέδρου τής Κυβερνήσεως Ἐλευθερίου Βενιζέλου νά στηρίξει τίς πρώτες Ἑλληνικές πολιτιστικές ~~ἐπιχειρήσεις~~ ἐλπίδες σ' ἓνα μουσικό "Ίδρυμα, πού ἐκαλεῖτο ἔτσι νά δράση μέσα στόν τότε ἀνάμικτό πληθυσμό τής πόλεως.

Ἡ ἀπόφύνη τοῦ Ώδεΐου προβάλλει γι' αὐτούς τούς λόγους ἐξαιρετικά μεγάλη κι' ἀπό τίς δύο ἀπόψεις, τήν καλλιτεχνική καί τήν ἐθνική. Τό Ώδεΐον ὅμως κατάρθωσε σιγά-σιγά νά ξεπεράσει μ' ἐπιτυχία τίς ἀφάνταστες δυσκολίες πού εἶχε νά ἀντιμετωπίσει.

Στάθηκε ὅμως καί τυχερό. Πρῶτα γιὰτί βρήκε στό πρόσωπο τοῦ πρώτου διευθυντοῦ του, πού ὑπῆρξε οὐσιαστικά ὁ ἰδρυτής καί θεμελιωτής του, τόν ἄξιο ὁδηγητή. Ὁ Κος Ἀλέξανδρος Καζαντζής, νέος τότε, ἀλλά ἐξαιρετικός καλλιτέχνης, μέ λαμπρές ἐπιτυχίες στό Ἐξωτερικό, καθηγητής στό Βασιλικό Ώδεΐο τῶν Βρυξελλῶν, ἐγκατέλειψε στή μέση μιᾶ λαμπρά διεθνή σταδιοδρομία γιά νά ἀφοσιωθεί ὁλόψυχα σ' αὐτό τόν ὑψηλό σκοπό.

Ὅταν ὅμως διορίστηκε ὁ κ. Καζαντζής τό Ώδεΐον εἶχε ν' ἀντιμετωπίσει δεινά προβλήματα, ἀπό τά ὁποῖα τά κυριώτερα καί βασιμώτερα ἦταν τής στέγης καί τοῦ προσωπικοῦ. Τό πρόβλημα τής στέγης δέν ἦταν εὐκολο νά λυθῆ, καί τώρα, ἄλλωστε, ὕστερα ἀπό 50 χρόνια, τό Ώδεΐο παραμένει χωρίς δικό του κατάλληλο οἴκημα. Στήν ἀρχή στεγάστηκε στό οἴκημα τοῦ Λυκεῖου Ἑλληνίδων γιά νά καταλήξει, ὕστερα ἀπό πολλές περιπλανήσεις ἀνά τήν πόλη, στό οἴκημα πού χρησιμοποιεῖ σήμερα τό Σῶμα Προσκόπων Θεσσαλονίκης, πού ἀγόρασε τό Ώδεΐο γιά 40 χιλιάδες δραχμές. Στό οἴκημα αὐτό ἔχει παραμείνει καθόλη τή διάρκεια τοῦ μεσοπολέμου, μέχρι τῆς μεταφορᾶς του στό σημερινό ἰδιωτικό οἴκημα, ὅπου εἶχε ἐγκατασταθεῖ στά 1939 καί ξαναγύρισε μετὰ τόν πόλεμο στά 1947.

Τό ~~πρόβλημα~~ πρόβλημα τοῦ προσωπικοῦ ἀντιμετωπίστηκε μέ με-

γαλήτερη έπιτυχία .Τό 'Ωδεΐο είχε τήν καλή τύχη νά περιλάβει στά πρώ-
τα και πιό δύσκολα ,βήματα του ανάμεσα στό διδακτικό του προσωπι-
κό αξιολόγους καλλιτέχνες και παιδαγωγούς,πού υπήρξαν μέ τήν άφοσίω-
ση τους στό "Ίδρυμα ,τήν πλιση έτους ύψηλούς του σκοπούς και τή
μακρά θητεία του σ'αυτό ,οι άληθινοί στυλοβάτες του 'Ωδείου.

Πρώτοι διορίστηκαν(βπως φαίνεται Πρακτ.άρ.6 τής 2 Ιουλίου 1915)
οι Δάφνης Μαργαρίτης για τά "Θεωρητικά και τό κλειδοκύμβαλον",ο Τεό
Κωφμαν για τό "κλειδοκύμβαλον" και ο Αίμίλιος Ριάδης για τά "Θεωρητι-
κά κλειδοκύμβαλον,Χορωδία και μουσική δωματίου"

'Η παρουσία του Μαργαρίτη και του Ριάδη,δυό καλλιτεχνών μέ πανελ-
λήνιά αλλά και διεθνή άκτινοβολία ,καθώς και του Κωφμαν,του εξαί-
ρετου αότου Βέλγου πιανίστα και παιδαγωγού ,συνετέλεσε εθός έξ
άρχης στήν άνύψωση του γοήτρου και τή δημιουργία σημαντικού κέντρου
του 'Ωδείου. Έμπνευσμένος συνθέτης και σπιθησβόλο πνευμα ο Ριάδης,
λαμπρός έρμηνευτής ,συνθέτης και παιδαγωγός ο Μαργαρίτης ,πιανίστα
και μουσικοπαιδαγωγός μέ μεγάλη αξία ο Κωφμαν δημιούργησαν παράδοση
πού ζει ακόμη στό 'Ωδεΐο ,πού σεμνύνεται γι'αυτούς.

'Ακολούθησε σχεδόν άμέσως (σύμφωνα μέ τό Πρακτικό τής 7.
11.1916) ο κ. Πασίλειος Θεοφάνους , διπλωματοϋχος του 'Ωδείου Αθη-
νών,ο οποίος ως καθηγητής του βιολιου και των άνωτέρων Θεωρητικών
και ως αρχιμουσικός προσέφερε επί 40 χρόνια εξαίρετικά πολύτιμες
υπηρεσίες στό "Ίδρυμα και στήν πόλη, Στα 1919 διορίστηκε ο κ.
Εύραπίδης Κοτσάνδης ,ο εύγενικός καλλιτένης και ξεχωριστός άνθρωπος
άκαταπόνητος παιδαγωγός και αρχιμουσικός στά 1920 ο Γεώργιος Βακα-
λόπουλος ,πού υπήρξε μία άληθινή βρυσσομάνα των Θεωρητικών,πού
έτροφοδότησε ολόκληρη τήν Ελλάδα μέ άριστα κατηρτισμένους,
μουσικούς ,καθηγητές κλπ. στα 1922 ή Καρολίνα Καπάσο εξαίρετη
παιδαγωγός του Τραγουδιού, και στα 1923 ο κ. Γιάννης Κοπανός
πού άργάνωσε τή Δραματική Σχολή του 'Ωδείου και επί 40 χρόνια δι-
δαξε και κατάρτισε πλήθος καλλιτεχνών του Θεάτρου και συνέβαλε
άποφασιστικά , ως 'Υποδιευθυντής ,στήν αντιμετώπιση και λύση ποικίλων

λων προβλημάτων του 'Ιδρύματος.

Οπτιῶτοι αὐτοὶ καλλιτέχνες μὲ τὸν Διευθυντὴν κ. Καζαντζῆν ἐπικεφαλῆς ἐργάστηκαν μὲ αὐτοθυσίαν καὶ παραδειγματικὴ ἀφοσίωσιν σ' ἐνα ἴδρυμα, ποῦ πάλευε συνεχῶς μὲ χίλιες δυὸ οἰκονομικὰς δυσκολίας, μέσα σὲ μιᾶ πόλιν χωρὶς παράδοσιν καὶ συνέβαλαν στὴν σταθεροποίησιν καὶ τὴν προκοπὴν τοῦ 'Ἠδείου καὶ στὴ δημοτυγχεῖα καλλιτεχνικῆς κινήσεως στὴν Θεσσαλονίκη καὶ στὴ Βόρειο Ἑλλάδα.

Παράλληλα μ' αὐτοὺς μὲ ~~αὐτοὺς~~ πολλοὶ ἄλλοι, Ἕλληνες καὶ ἑξένοι, πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ὁποῖους εἶχαν ἤδη καταρτισθεῖ στὸ 'Ἠδεῖο, ἔχουν διδάξει κατὰ καιροὺς στὸ "Ἰδρυμα. Ἀπὸ ἐκείνων ποῦ ἔχουν ἀποχωρήσει (ἢ ἐκλείψει) πολὺτιμες ὑπηρεσίαι προσέφεραν στὴ σχολὴ πιάνου ἡ κα "Ἰδα Μαργαρίτη, Γ. Βάμβαξ, καὶ ὁ κ. Διονύσιος 'Ορπῆς, στὴ σχολὴ 'Εγχορδῶν καὶ στὴ μουσικὴ δωματίου οἰκ. κ. Δημήτριος Γεωργίου καὶ Χρῆστος Δέλλας ποῦ δίδασκε ἐπίσης γιὰ χρονοῖα καὶ Ἱστορίαν τῆς Μουσικῆς καὶ στὴ Σχολὴ Μονωδίας ἡ ἑλένη Δημήτρα Ἀγγελοπούλου καὶ ἡ Κυρία Μαρία Μακρῆ καὶ ὁ Κος καὶ ἡ κα Διόντια. Μὲ τοὺς τελευταίους συνάδελφους εἶχε ὁ ὁμιλῶν τὴν τύχην νὰ συνεργασθεῖ καὶ νὰ ἐκτιμῆσει προσωπικῶς τὴν πολὺτιμη προφορὰν τους.

Πλήρης κατάλογος τῶν καθηγητῶν θὰ δημοσιευθεῖ σὲ εἰδικὸ λεύκωμα, ποῦ θὰ κυκλοφορήσει συντόμως. Θὰ ἀναφέρουμε μονάχα, ἀπ' αὐτοὺς ἀποφοίτους ποῦ δίδαξαν στὸ 'Ἠδεῖο, τὸ θεόδωρο Θωμαῖδην, ὁ ὁποῖος εἶχε ἐκτελεσθεῖ, γιὰ τὴν πατριωτικὴν του δράσιν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς.

Τὸ ἔργο τῶν πρώτων καθηγητῶν συνεχίζουσι σήμερον μὲ ἀξιοσένη καὶ ζήλον, μὲ ἀφοσίωσιν καὶ πίστην, νεώτεροι καλλιτέχναι καὶ παιδαγωγοὶ γιὰ τοὺς ὁποῖους τὸ 'Ἠδεῖο φίλτατα μπορεῖ νὰ σεμνύνεται.

Εἶναι σχεδὸν ὅλοι τοὺς δημιουργήματα τοῦ 'Ἠδείου ποῦ ἀφοῦ ἐμόρφωθησαν στὸ "Ἰδρυμα καὶ μέσα στὴν παράδοσιν του συνεχίζουσι μ' ἐπικεφαλῆς τὸν ὑποδιευθυντὴν Κον Κοντόν μὲ συνάσθημα εὐθύνης ^{ἢ ἐπιμέλειαν} καὶ ἠδὲ ἡδονῆς τὰρα ἀπαιρῆσαι ποῦ ἡ μουσικὴ ἐξέλιξιν τοῦ τόπου συνεπάγεται.

Στὴν Πρόδοσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ 'Ἠδείου συνετέλεσαν ἰδιαίτερα μὲ τὴν ἀνιδιοτελεῖαν καὶ πρόθυμον συνεργασίαν τους ὡς μέλη τῆς Ἐφορείας

εκλεκτά μέλη της Κοινωνίας της Θεσσαλονίκης με επικεφαλής τους κατά καιρούς Δημάρχους, που σύμφωνα με το νόμο του Ψοδείου ήσαν Πρόεδρο του Συμβουλίου, προς τους οποίους ο ίδιος εκφράζει την εθγνωμοσύνην του.

Στο Λεύκιμα που είναι υπό έκδοση θα δοθεί πλήρης κατάλογος των ονομάτων των Ψοδείων.

Το Ψοδείο χρωστάει πολλές χάριτες επίσης στα μέλη του διαλυθέντος Δ.Α.Σ.Μ. (στους άειμνηστους Οικονομίδη, Ξαραντάτο και τον κ. Πονηρίδη) που με ένδιαφέρον παρακολουθούσαν και βοήθησαν το έργο του Ψοδείου. Άξιόλογος ήταν η συμβολή στην οργάνωση του Ίδρυματος τῶν Γραμματέων Παπακωνσταντίνου, Κολτσάκη και Ιδιαίτερα του κ. Δαδάκη που υπήρξε Γραμματεὺς γιά 26 χρόνια και του άειμνήστου Χαμπούρη.

Το σημερινό Διοικητικό προσωπικό συνεχίζει με άφοσίωση και αὐτοθυσία το έργο, που από την ίδρυση της Σ.Ο.Β.Ε. έχει πολλαπλασιασθή σέ ὄγκο.

X X X

Το έργο του Ψοδείου είναι δύσκολο να αξιολογηθεῖ μέσα σέ λίγες γραμμές.

Ξεκινώντας μέσα από το έρεβος που άφηκε η σκλαβιά, άναψε ένα έλπιδοφόρο λυχνάρι που σιγά σιγά έγινε ένας φάρος, που φωτιζε το πνεύμα και τις καρδιές χιλιάδων σπουδαστών ὅλοένα πλάταινε γιά να άγκαλιάσει ένα μεγάλο μέρος της Βορείου Ελλάδος.

Με την οργάνωση συναυλιῶν, που άρχισε από τά πρώτα σχεδόν χρόνια, το Ψοδείο έφερε σ' έπαφή το κοινό με τά έργα των μεγάλων διδασκάλων και συνετέλεσε αποφασιστικά στην ανάπτυξη του μουσικού συναισθήματος και την ανύψωση του πολιτιστικοῦ επιπέδου σ' ὅλη τή Βόρειον Ελλάδα.

Άπόφοιτοι του Ψοδείου αφού έμορφώθησαν σέ τό Ίδρυμα έχουν επεκτείνει την πολιτιστική επίδραση του σ' ὅληκληρη τήν Ελλάδα μέχρι της Κύπρου.

Άρκετοι μαθηταί του δέν διέπρεψαν μόνο μέσα στον Έλληνικό χώρο, αλλά και πέρα από τά εθνικά σύνορα έχουν τιμήσει και τιμοῦν

ἀκόμη τὸ Ἑλληνικὸ ὄνομα, Ἀπὸ τοῦς πρώτους ἢ διάσημη σοπράνο Μαργαρίτα Πέρρα, ἐπίσης ὁ Μπαξεβάνος, τενόρος σὴν Λάτκη Ὀπερα τῆς Βιέννης ὁ Ελεσθέριος Παπασταύρου γινστός σ'όλους γιὰ τὴν βραίρετη διεθνῆ στάδιοδρομία πού κάνει, ἢ Βάσω Δεβετζή, ὁ Χρῆστος Πολυζωτῆς Εξάρχων τῆς Συμφωνικῆς τοῦ Γκράτς καὶ πολλοὶ ἄλλοι, χωρὶς νὰ ἀναφέρουμε αὐτοῦς πού σταδιοδρομοῦν ἐπιτυχῶς ἀνάμεσα μας εἴτε ἐδῶ στὴ Θεσσαλονίκη, εἴτε στὴν Ἀθήνα ἢ σ'όλη τὴν Ἑλλάδα ὡς σολίστ, ὡς Παιδαγωγοί, ὡς Συνθέτες, ὡς Ἀρχιμουσικοί, ὡς Μαυσικολόγοι.

Στὸ ἐνεργητικὸ τοῦ Ὁδεῖοῦ μπορεῖ νὰ προστεθεῖ ἰδιαίτερα καὶ τὸ ἔργο τῆς Συμφωνικῆς Ὀρχήστρας Βορείου Ἑλλάδος, Ἡ Σ Ο Β Ε ἀποτελεῖται ἀπὸ μέλη πού κατὰ μέγιστο μέρος ἔχουν μορφωθεῖ καὶ κατάρτισθεῖ στὸ Ὁδεῖο. Τὸ Ὁδεῖο, ἀφοῦ ἐτροφοδότησε ὅλες τὲς ὀρχήστρες ^{δικὲς τὲς καὶ ἄλλες} πού κατὰ καιροῦς εἶχαν σχηματισθεῖ μέσα στὴν πόλιν, στέλοντας μουσικοὺς ἀκόμα καὶ στὴν Ἀθήνα, ἐδημιούργησε μὲ τὴν Τεχνικὴ κατάρτιση σημαντικοῦ ἀριθμοῦ μουσικῶν τὲς προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἰδρυση τῆς Σ Ο Β Ε. Καὶ θὰ θέλαμε μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ νὰ ἐκφράσουμε τὴν εὐγνωμοσύνη τοῦ Ὁδεῖο καὶ τῆς Ὀρχήστρας πρὸς τὸν τότε Πρωθυπουργὸ Κων Κων)νο Καρᾶμανλῆ, πού ἔδωσε σὰρκα καὶ ὄστᾶ στὸ ὄνειρο αὐτὸ δύο γενεῶν καὶ πρὸς ὅλους ἐκείνους πού συνετέλεσαν στὴν ἰδρυση τῆς Ὀρχήστρας.

Συγκεκριμένα στοὺς Ὑπουργοὺς Παιδείας ἀειμνήστο Κεβαντή, καὶ τοῦς κ.κ. Γεροκωστόπουλο καὶ Βογιατζή, στὸν τότε Ὑπουργὸ Βορείου Ἑλλάδος κ. Θεολογίτη καὶ ἰδιαίτερά στὸν τότε Γενικὸ Γραμματέα κ. Γεωργίου Παπαγεωργίου, πού υπῆρξε ὁ βασικὸς συνετελεστής τῆς ἰδρύσεως τῆς Σ Ο Β Ε, στὸν τότε Δ)τὴ Καλῶν Τεχνῶν κ. Κουρνοῦτο καὶ τὴν Τμηματάρχην Μουσικῆς Καν Σγουροῦ, καθὼς καὶ σ'όλους τοῦς Βουλευτὰς Θεσσαλονίκης καὶ τὸν Βουλευτὴν Καστοριάς Κων Γιόκαν πού βοήθησαν τὴν Σ Ο Β Ε στὰ πρῶτα τῆς βήματα.

Εἴμεθα εὐγνώμονες ^{ἀκόμα} στὴ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου Δουκῆ Ἀκριτά πού τόσο βοήθησε τὸ Ὁδεῖο.

Τὸ Ὁδεῖο ἐκφράζει θερμὲς εὐχαριστίες ἐπίσης στὸ Δ.Σ. τῆς Ἐταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν καὶ στὸ Δ.Σ. καὶ στὴ Γ. Διεύθυνσιν τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου Βορείου Ἑλλάδος γιὰ ἀπειρες διευκολύνσεις πού πρὸς θυμα παρέχουν στὸ Ὁδεῖο καὶ στὴν Σ Ο Β Ε.

Κυρίες και Κύριοι, ξέρω ότι δεν έχω δώσει παρά μια πολύ συνοπτική εικόνα του έργου του Ώδελου. Από αυτή όμως ^{την} έχω ~~καί~~ μή πλήρη εικόνα, νομίζουμε ότι βγαίνει ένα και μοναδικό συμπέρασμα ότι το Ώδετο με τα σημαντικά επιτεύγματα του σε Πανελλήνια πλαίσια έχει προσφέρει πολύτιμες, εθνικώς και πολιτιστικώς, υπηρεσίες, υπήρξε αξιό των προσδοκιών που στήριξε επάνω του η Πολιτεία και είναι αξιό της εμπιστοσύνης της Πολιτείας για το μέλλον.

Έκανε όμως η Πολιτεία πλήρως το καθήκον της έναντι του Ίδρυματος αυτού και των υψηλών σκοπών για τους οποίους αυτό εργαζόταν; Αναμφίβολα το Κράτος έκανε πάρα πολλά για το Ώδετο και τους εργαζόμενους του αφού πάλεψαν, εις αλήθεια, επί δεκάδες χρόνια με ~~πολλή προσπάθεια~~ αποτυπώδη βοήθεια. Το γεγονός ότι το Ώδετον Θεσσαλονίκης είναι το μόνο Κρατικό Μουσικό Ίδρυμα της χώρας δείχνει κατανόηση, εβνοια και στοργή, που θά ήτο άδικο να μη αναγνωρίσει κανείς.

Υπολείπονται όμως τόσα πολλά και τόσο σημαντικά να γίνουν ακόμα. Θα υπογραμμίσουμε τα πιο βασικά, αρχίζοντας με την εισήγηση όπως η πολιτεία τιμήσει με μια χειρονομία ήθικης αναγνωρίσεως της προσφοράς των τους πρωτεργάτες του Ώδελου. Ο έφορτασμός της 50ετίας προσφέρει μοναδική ευκαιρία.

Το πρώτο και κυριότερο πρόβλημα του Ώδελου είναι το πρόβλημα της στέγης. ^{Την} επί 50 χρόνια το Ώδετο παλεύει να λύσει αυτό ~~το πρόβλημα~~ ~~και το μόνο που έχει επιτύχει είναι οι υποσχέσεις που επαναλαμβάνονται κάθε φορά που το αίτημα γίνεται πιο έντονο.~~ Το σημερινό οικημα είναι έντελως ανεπαρκές και ακατάλληλο από κάθε άποψη. Ένα οικημα ευρύχωρο και υγιεινό, κτισμένο με τον αποκλειστικό σκοπό να χρησιμοποιηθ^η ως Ώδετο, εφωδιασμένο με όλα τα εποπτικά μέσα διδασκαλίας, με μια μεγάλη αίθουσα συναυλιών ^{και των μουσικών εκδηλώσεων της πόλης} παραπλευρώς, εκτός που θά έλυε για πάντα το πρόβλημα της στέγης, και θά βοηθούσε το Ίδρυμα στην πληρέστερη και ομαλότερη διεξαγωγή της εργασίας του, θά αποτελούσε και ένα κόσμημα, αντάξιο της ιστορίας και του πολιτισμού της πό-

λεως. Σχέδια και μελέτες έχουν γίνει από καιρό και αναμέναμε με βási-
μες ελπίδες ότι η 50ετηρίδα θα έδιδε την ευκαιρία για την έναρξη
του έργου, που δέν μπορεί να καθυστερεί πιά με την έκταση που πή-
ρε και τις ηύξημένες εϋθύνες που αντιμετωπίζει σήμερα τό 'Ωδεϊο.

Παράλληλα πρέπει να γίνει μια αναδιάρθρωση των θέσεων του
διδασκτικοϋ και διοικητικοϋ προσωπικοϋ του 'Ωδεϊου. Πρῶτα ο άραθμός
των οργανικῶν θέσεων, που πιθανό να ήταν ικανοποιητικός όταν έγινε
ο νόμος 1445/42, είναι σήμερα μικρός εν σύγκρσει με τις σημερινές
ανάγκες και τή μελλοντική προοπτική του 'Ωδεϊου. Παράλληλα μια ά-
ναδιάρθρωση βαθμολογική επιβάλλεται να γίνει, ανάλογα με τά προσόντα
που απαιτεί ο νόμος και τό ύψηλό επίπεδο της προσφερομένης ύπηρεσις.
(Άρκει να σημειωθῆ ότι οι καθηγηταί Δ. του 'Ωδεϊου με μακροχρόνιες
σπουδές και ύψηλά προσόντα αρχίζουν με τον βαθμόν δισηγητοϋ για
να φθάσουν μέχρι του βαθμοϋ του τμηματάρχου Δ. ενῶ λ.χ. μουσικοί Δ.
της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνῶν, που μπορεί να συμβεί να υπήρξαν και
μαθηταί καθηγητῶν του 'Ωδεϊου, διορίζονται απ' εϋθείας με τον βαθμόν
του τμηματάρχου Δ.)

"Ένα άλλο βασικό και σημαντικῶτατο θέμα είναι ή πρατικοποίηση
της Σ Ο Β Ε.

Η Σ.Ο.Β.Ε. είναι σήμερα ο κύριος μουσικός φορεϋς στην
Θεσσαλονίκη και την βόρειο Ελλάδα, είναι ὀστη συνέλιση και ὀστη καρδιά
των Θεσσαλονικῶν ένας μοναδικός καλλιτεχνικός δεσμός της πόλεως
και με τό έργο που έχει επιτελέσει, με τά επιτεύγματα και την προσφορά
της δικαιούται, ὀστερα από έπτά δύσκολα και σκληρά χρόνια εργασίας
σε μια ὀριστικοποίηση της ζωής της. Είναι άδικο τά μέλη της Σ Ο Β Ε
να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχειρίσεως από τούς συναδέλφους τῶν,
των Αθηνῶν καινά συνεχίζουν να εργάζονται με επικρεμαμένη διαρκῶς
τή δαμόκλεια σπάθη της αναστολής του έργου της Σ Ο Β Ε. Αυτό είναι
άπαράδεκτο και για την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Τό 'Ωδεϊο που θεώρησε χρέος τιμής να βοηθήσει τή Σ Ο Β Ε στα πρῶ-
τα της βήματα και περιέβαλε με στοργή την προσπάθεια της ὀσαν δική το
αναμένει την εϋλογημένη μέρα που ή Σ Ο Β Ε θα πρατικοποιηθεί και ὀσαν

χωριστή δημόσια υπηρεσία θα βαδίσει τόν δικό της ελεύθερο δρόμο πιά .

Τό θέμα είναι εξαιρετικά έπεύγον και πρέπει νά βρετ τή λύση του τό συντομώτερο δυνατό. Αυτό , πιστεύουμε , είναι αίτημα ολόκληρης τής πόλεως και εκφράζουμε τήν πεποίθηση ότι η Κυβέρνησις θα δώσει σύντομα τήν πρέπουσα λύση. (X)

Τελειώνοντας θα ήθελα νά εύχαριστήσω θερμά τόν
. τόν κ. Υπουργό Βορείου Ελλάδος, τόν κ. Γενικό Γραμματέα, τόν κ. Σωματάρχη, τόν κ. ΜΗνομάρχη, τόν κ. Δήμαρχο και βλους που ήπεδέχθησαν τήν πρόσκληση του Ήδείου και έτίμησαν μέ τήν παρουσία τους τόν αποψινό εσρασμό. (X X)

→ Ιδιαίτερα θα ήθελα νά εύχαριστήσω τόν κ. Σάβρον Δημητριάδη , τόν αρχαιότερο Έφορο του Ήδείου, που ανέλαβε τόσο εύγενικά νά σάς όμιλήσει για τήν κοινωνική κυρίως δράση του Ήδείου, τά μέλη τζς Σ'Ο Β Ε και τής Χορωδίας του Ήδείου, τούς παλαιούς μαθητάς που τόσο πρόθυμα ήρθαν νά συμπράξουν . και πάνω απ' όλους τόν Ιδρυτή και πρώτο Διευθυντή του Ήδείου κ. Καζαντζή , που ήπεδέχθη τήν πρόσκληση μας και βρίσκειται απόψε ανάμεσα μας γεμάτος ύγεια και άλκη. Τό Ήδετο χαιρετίζει μέ τιμή και χαρά στό πρόσωπο του τόν πρωτόμαστορα του έπιυελεσθέντος έργου και του εύχεται εγκάρδια μακρά χρόνια δημιουργικής εργασίας.-

(**)

Θά ήθελαμε ²⁰⁰⁷ νά ευχαριστήσουμε βσους μέ τηλεγραφήματα
καλι μέ έπιστολάς έχουν συγχαρή τδ 'Ωδειον ~~Επιτε%~~
~~Μαργαρίτη~~ μέ τ'ν ευκαιρία τοϋ έορτασμοϋ τής 50)ρίδος του.
) Ιδιαίτέρως ευχαριστοϋμεν τόν πρώην Υπουργό Βορείου Ελλάδος
κ. Θεολογίτην, τόν πρην Υπουργό Παιδείας κ. Γεροκωστόπουλον
τόν 'Υπουργό Παιδείας Κύπρου κ. Σπυριδάκη, τήν μεγάλη Καλλι-
τέχνιδα Μαργαρίταν Πέρρα, τούς Προέδρους τής Ενώσεως Ελλήνων
Μουσουργών, καί Συνδέσμου Ελλήνων Συνθετών, τές Διευθύνσεις
~~Ωδείου~~ Εθνικής Λυρικής Σκηνής, Κρατικής Ορχήστρας
Αθηνών, τοϋ Ωδείου Αθηνών, Ελληνικοϋ Ωδείου Αθηνών, τήν
Κα "Ιντα Μαργαρίτη, τούς Φιλοτέχνους Βόλου καί Βλους τούς
φίλους τοϋ Ιδρύματος που είχαν τήν έδγενή καλωσύνην νά
μάς ευχηθοϋν.

29

· Η ~~πα~~ 50 ρβς του Ίνδελου Θεσσαλονίκης

Το Ίνδελον Θεσσαλονίκης ιδρύθη από του Ελευθερίου Βενιζέλου στα 1914. Ο σχετικός Νόμος ^{εγκρίθηκε} έδημοσίευσθη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τον Νοέμβριο (5) του 1914, η λειτουργία όμως του Ίνδελου άρχισε λίγο άργότερα μέσα στο 1915.

Διευθυντής του Ίνδελου και ούσιαστικά ιδρυτής και θεμελιωτής του υπήρξεν ο κ. Αλέξανδρος Καζαντζής ; νέος τότε καλλιτέχνης, ο οποίος είχε ήδη στο ενεργητικό του έξαιρετικές έπιτυχίες στο Εξωτερικό (ήτο καθηγητής στο Βασιλικό Ίνδελο Βρυξελλών) και μπροστά του διεγράφετο ένα λαμπρό μέλλον. Έν τούτοις χάριν του ύψηλου σκοπού έγκατέλειψε στή μέση μιάν λαμπράν σταδιοδρομίαν και άφοσιώθη ολοψύχως στήν όργάνωση του Ίνδελου. Τήν εποχήν εκείνη ή Θεσσαλονίκη ήταν μιá έρημος από μουσικής άπόψεως και μέσα στήν έρημον αυτή ο κ. Καζαντζής άρχισε νά θεμελιώνη και νά καλλιεργή μιάν δασιν·πού πραγματικά ήταν τό Ίνδελο.

Τό Ίνδελον είχε νά αντιμετώπιση δεινά προβλήματα από τήν άρχή : προβλήματα κυρίως στέγης και προσωπικού. Αρχικά στεγάζοσθηκε στο οίκημα του ^α Λυκείου Έλληνίδων, κατόπι σ' ένα διαμέρισμα στήν Δεωφόρο Βασιλίσ. Σοφίας και τελικά κατέληξε, πολύ άργότερα, στο οίκημα που χρησιμοποιειτ σήμερα τό Σώμα Προσκόπων Θεσσαλονίκης, που άγόρασε τό Ίνδελο για 40 χιλ. δραχμές.

Στο οίκημα αυτό έχει έπιτελεσθεϊ (από του 1919 μέχρι του 1939) ή πιό σημαντική έργασία του Ίνδελου μέχρι τής μεταφοράς του εις τό σημερινό οίκημα, όπου έχει έγκατασταθίη προσωρινά στα 1939 και επανήλθε μετά τον πόλεμο στα 1947.

Μιá ομάδα αξιόλογων καλλιτεχνών και παιδαγωγών υπήρξαν, μέ τήν άφοσίωση τους στο "Ίδρυμα, τήν πίστη τους στους ύψηλούς του σκοπούς και τήν μακρά άητεία τους σ' αυτό, οι άληθινοί στυλοβάτες του Ίνδελου.

Πρώτος συνεργάτης του κ. Καζαντζή υπήρξεν ο αξιωματικός Βέλγος πιανίστας και Παιδαγωγός Τεό Κώφμαν, που παρέμεινε στο "Ίδρυμα πιστός ως στον θάνατο του (1942) και δημιούργησε αξιόλογη παράδοση.

Ακολούθησε σχεδόν άμέσως ο κ. Βασίλειος Θεοφάνους, διπλωματούχος του Ίνδελου Αθηνών, ο οποίος ως καθηγητής του βιολιού και των άνωτέρων θεωρητικών και ως άρχιμουσικός προσέφερε επί 40 τόσα χρόνια έξαιρετικά πολύτιμες υπηρεσίες στο Ίδρυμα.

Ακολούθησαν κατόπι ο Διμήλιος Ριάδης και ο Δώρας Μαργα-

ρίτης, δύο καλλιτέχναι μέ πανελλήνια αλλά και διεθνή ακτινοβολία που συνέβαλαν τά μέγιστα στην ανύψωση του γοήτρου και του κύρους του Ήδελου. Ήμπνευσμένος συνθέτης και σπινθηροβόλο πνεύμα ο Ένας, λαμπρός έρμηνευτής, συνθέτης και παιδαγωγός ο Άλλος έδημιούργησαν παράδοση που ζει ακόμη στο Ίδρυμα, που σεμνύνεται γι' αυτόους.

Σ' αυτόους ήρθαν να προστεθούν λίγο άργότερα, πρώτα ο Έδριπίδης Κοτσανίδης, ο εθγενικός καλλιτέχνης και ξεχωριστός Άνθρωπος, άκαταπόνητος παιδαγωγός και άρχιμουσικός, ο Γ. Βακαλόπουλος που υπήρξε μία άληθινή βρυσομάνα των θεωρητικών που έτροφοδότησε ολόκληρη την Ελλάδα μέ άριστα κατηρτισμένους μουσικούς, καθηγητάς κλπ. και ο κ. Γιάννης Κοπανάς, που άργάνωσε την Δραματική Σχολή του Ήδελου και επί 40 και πλέον χρόνια όδωξε και κατήρτισε πλήθος καλλιτεχνών του θεάτρου πολλοί από τους όποιους σταδιοδρομούν επιτυχώς σ' όλη την Ελλάδα. Ίδιατέρως αξιόλογή ήταν η συμβολή του στη διοίκηση του Ήδελου υπό την έιδοότητα του Ύποδιευθυντού και στην άντιμετώπιση και λύση των ποικίλων προσβλημάτων που εκάστοτε παρουσιάζοντο κατά τη μακρά διαδρομή του Ήδελου.

Αυτόι για να αναφεροόμε σ' όσους ^{ήσαν} εκλείπει ή αποχωρήσει από την ύπηρεσίαν του Ίδρύματος υπήρξαν άληθινά στυλοβάται.

Ύπηρεξαν όμως και άλλα πολύτιμα στελέχη του Ίδρύματος. όέν είναι δυνατό να αναφεροούν όλοι, από όσους έχουν εκλείπει ή αποχωρήσει του Ίδρύματος θα άναφέρουμε μερικά όνόματα: στη Σχολή του Πιάνου, της Κας Ίντας Μαργαρίτη, του κ. Όρπη, του Βάμβα . . . στη Σχολή ^{έκπαιδων} ~~Πιάνου~~ του Δούνη, του κ. Δέλλα διακεκριμένου συνθέτη, του κ. Δ. Γεωργίου, ~~Δούνη~~ που και οι δύο προσέφεραν πολύτιμες ύπηρεσίες, ^{Αναγνώστης κ.δ.} στη Σχολή Μονωδίας της Κας Καπάσο (1923-1948) που άφηκε πίσω της την άνάμνηση μιάς έξαιρετικής παιδαγωγού, ~~καταπαινώσα~~ των άειμνήστων Ηρ. Πασχαλίδη και Δ. Άγγελουπούλου που πρόωρα χάσαμε.

Άξιόλογη ήταν η συμβολή στη διοίκηση του Ίδρύματος των Γραμματέων του Ίδρύματος ιδιαίτερα του κ. Χριστοφόρου Δαδάκη, που 26 χρόνια υπήρξε Γενικός Γραμματέας και του άειμνήστου Βατίστα Χαμπούρη.

Τό Ήδετον είναι εθγνώμων πρός ολόκληρη στρατιά Έφόρων που άνιδιοτελώς και μέ άληθινή πίστη στους ύψηλούς σκοπούς του Ίδρύματος και στοργήν προσέφεραν άνεκτίμητες ύπηρεσίες. Από τους κατά καιρούς δημάρχους από τον πρώτο Πρόεδρο της Έφορείας Οσμάν Σαΐτ, τον Συνόικα, τον Άγγελάκη, Μάνο, Βαμβακά, Κωνσταντίνου, Πατρικισ, Παπαηλιάκι, μέχρι του σημερινού κ. Τσίρου, τους Διευθυντάς των Τραπεζών Έθνικής και Ελλάδος Κριεζή μέχρι του σημερινού, πολύτιμου συνεργάτου μας κ. Πανοπούλου, των καθηγητών του Πανεπιστημίου Ρωμάλου, Στέφανου Κυριακίδη, των κκ. Φραγγίστα, Τσοπανάκη, Καρανίκια

καί Τατάκη, τῶν Ἐπιθεωρητῶν Δημοσίων Ὑπολόγων, Κωσταροπούλου, ἰδιαί-
τερα τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου, τοῦ κ. Μπαθρέλλου καί μέλων Κοιτογούρη,
Αγγελάκη, Κ. Ζάννα, Οἰκονόμου, Κεφαλά, Χαρδαλιάς Ὁρολογᾶ, Ἀντωνιάδη,
Δούβαρη μέ ἐπί κεφαλῆς τῶν κ. Σῶτον Δημητριάδης ὁ ὁποῖος μέ τήν
μακροτέραν βλῶν θητείαν του εἰς τήν Ἐφορεῖαν τοῦ Ὠδείου καί τῆς
πολύτιμες υπηρεσίες του βρῖσκεται στήν πρώτη θέση τῶν μεγαλυτέρων
φίλων τοῦ Ὠδείου.

Τό ἔργο τοῦ Ὠδείου εἶναι δύσκολο νά ἐξαρθῆ μέ λίγα λόγια, καί
σέ λίγες γραμμές.

Ξεκινώντας μέσα ἀπό τό ἔρεβος ~~ἐκείνου~~ ποῦ ἀφῆκε ἡ σιλαβιά
ἄναψε ἕνα ἐλπιδοφόρο λυχνάρι ποῦ σιγά σιγά ἔγινε μιά φλόγα ποῦ φώτισε
τό πνεῦμα καί τῆς καρδιές χιλιάδων σπουδαστῶν καί ὁλοένα πλάταινε
γιά νά ἀγκαλιάσῃ ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Ἑφορείου Ἑλλάδος.

Μέ τήν ὀργάνωσιν συναυλιῶν ποῦ ἄρχισε ἀπό τά πρῶτα σχεδόν χρόνια,
τό Ὠδεῖο ἔφερε σ' ἐπαφή τό κοινόν μέ τά ἔργα τῶν μεγάλων διδασκάλων
καί συνετέλεσε ἀποφασιστικά στήν ἀνάπτυξιν τοῦ μουσικοῦ συναρθεήματος
καί τήν ἀνάψωσιν τοῦ ἀπολιτιστικοῦ ἐπιπέδου σ' ὅλη τῇ Ἑφορείῳ Ἑλλάδι.

Ἀπόφοιτοι τοῦ Ὠδείου, ἀφοῦ ἐμορφώθησαν ἐδῶ ἔχουν μεταλαμπα-
δεύσῃ τά φῶτα ποῦ τοῦς ἔχει χάρισει τό Ἰδρυμα σ' ὁλόκληρη τήν Ἑλ-
λάδα *μέχρι τῆς Κέρκυρας.*

Ἀρκετοί μαθηταί του δέν διεπρεψαν μόνον μέσα στόν Ἑλληνικό
χώρο ἀλλά καί πέρα ἀπό τά ἔθνηκά σύνορα ἔχουν τιμήσει καί τιμοῦν
ἀκόμη φρισμένοι τό Ἑλληνικό ὄνομα.

Ἀπό τοῦς πρῶτους ἡ διάσημη σοπράνο Μαργαρίτα Περρα, ἐπίσης
ὁ Μπαξεβάνος, τενόρος τῆς Δατικῆς Ὀπερας τῆς Βιέννης, ὁ Ἐλευθέριος
Παπασταύρου γνωστός σ' ὅλους γιά τήν ἐξαίρετη ὀδιεθνή σταδιοδρομία
ποῦ κάνει, ἡ Βάσω Δεβετζή, ἐπίσης ὁ Χρήστος Πολυζωτῆς ἐξάρχων τῆς
Συμφωνικῆς τοῦ Ἑκράτους καί πολλοί ἄλλοι χωρίς νά ἀναφέρω με αὐτοῦς
ποῦ σταδιοδρομοῦν ἐπιτυχῶς ἀνάμεσα μας εἴτε ἐδῶ στή Θεσσαλονίκη
εἴτε στήν Ἀθήνα ἢ σ' ὅλη τήν Ἑλλάδα, ὡς σολίστ, ὡς Παιδαγωγοί,
ὡς συνθέτες, ὡς ἀρχιμουσικοί, ὡς μουσικολόγοι.

Στό ἐνέργητικό τοῦ Ὠδείου μπορεῖ νά προστεθῇ ἰδιαίτερα καί
τό ἔργο τῆς Σ.Ο.Β.Ε.

Ἡ Ὀρχήστρα ἀποτελεῖται ἀπό μέλη ποῦ κατά μέγιστο μέρος ἔχουν
μορφωθεῖ καί καταρτισθῇ στό Ὠδεῖο. Ἡ Ἰδρυσις τῆς ἀπό τόν τότε Πρω-
θυπουργόν κ. Καραμανλή ἔγινε ἡ καρπορῶτη χάρις σ' αὐτό τό γεγονός
τῆς ὑπάρξεως ἐνός τόσοσημάντικοῦ ἀροθμοῦ στελεχῶν.

Προβλήματα του Ίνδείου Θεσσαλονίκης

α) Οίκημα . Αίτημα πού υπάρχει από πολύ καιρό . Τό σημερινό οίκημα είναι ανεπαρκές έντελώς από πάσης απόψεως , Όχι μονάχα πού δέν διαθέτει αρκετές αίθουσες αλλά και ή διασκαλία διεξάγεται υπό συνθήκες, θά λέγαμε, πρωτόγονες. Τό Ίνδεϊτο χρειάζεται ένα οίκημα εδρύχωρο, μέ μεγάλο αριθμό αίθουσών διδασκαλίας κτισμένων ειδικά γι' αυτό τό σκοπό μέ μονώσεις ώστε νά διεξάγονται τά μαθήματα χωρίς νά παρενοχλούνται μεταξύ τους οι καθηγηταί . Νά έχει ειδικά αίθουσες γιά τή διδασκαλία τών ομαδικών μαθημάτων καθώς και αίθουσα μέ σκηνή γιά συναυλίες και δράματικές παραστάσεις. Τό Ίνδεϊτο πρέπει νά είναι έφωδιασμένο μέ όλα τά μέσα εποπτικής διδασκαλίας, μέ συσκευές λ.χ. γραμμοφώνων, κινηματογράφου κλπ. Μέ βιβλιοθήκη , δικοθήκη κλπ.

β) Προσωπικό. Νά αξιηθῆ ο αριθμός τών οργανικών θέσεων, ο οποίος σταν-έγινε-σ-πόμενς(1945/1942) πιθανόν νά ήτο ικανοποιητικός. Σήμερον, γιά νά άντεπεξέλθη στις πικίλες υποχρεώσεις τοῦ, τό Ίνδεϊτον, πρέπει νά αξιηθῆ.

Παραλλήλως πρέπει νά γίνη μία αναδιάρθρωσις βαθμολογική . οι καθηγηταί Δ΄ τοῦ Ίνδείου λ.χ. σήμερα έχουν εισαγωγικόν βαθμόν Εισήγη τοῦ και τελικόν Τμηματάρχου Δ΄. Αυτό εδναι άδικον, αν ληφθῶν υπ' όψιν άφ'ένος τά προσόντα πού άπαιτεῖ ο Νόμος διά τήν κατάληψιν μιᾶς έδρας και άφ'έτερου τό ύψηλόν επίπεδον τής προσφερομένης υπηρεσίας.

Ή παρομοία άξησησις πρέπει νά γίνη και εις τάς Διοικητικάς θέσεις. Τό Διοικητικόν προσωπικόν είναι τόσον ολιγάριθμον ώστε έργάζεται διαρκώς υπό βαρύν φόρτον.-

Προβλήματα Σ.Ο.Β.Ε.

- α) Κρατικοποιήσις.
- β) Αξηση, εν τῷ μεταξύ, τής επιχορηγήσεως και
- γ) Αίθουσα συναυλιών.